

noussut kriisiä edeltäneelle tasolle vasta tänä kesänä.

muillistusten vuosikymmenen

Kaikkiaan teollisuudesta katosi taantumavuosina noin 100 000 työpaikkaa.

Tuo aika on havahduttava esimerkki myös siitä, miten nopeasti hyvässä kunnossa oleva julkinen talous keikahtaa alijäämäiseksi. Finanssikriisin alussa hallitus pystyi elvyttämään oikeapoppisista muun muassa veronalennuksiin, mutta seuraavien hallitusten piti tyhryä kampeanaan alijäämää pienemmäksi. Ensinnäkin Katainen–Stubb hallitus kritisi taloutta kuuden miljardin euron edestä, sitten Juhana Sipilän (kesk) hallitus jatkoi leikkauksia neljällä miljardilla.

VIELÄ finanssikriisin alkuaessa Suomessa oli kolme suurta puolueta. Lehmannin konkurssin aikana maata hallitsi keskustavainen Matti Vanhasen (kesk) kakkoshallitus, jossa mukana olivat kokoomus, Rkp ja vihreät. Demarit olivat oppositiossa.

Keuhkolla 2008, kun finanssikriisi vasta keräsi puhdia Yhdysvalloissa, keskustan kansanedustaja Timo Kalli oli haastattelussa vaalirahoituksestaan A-studiossa Ylellä. Kalli sanoi, ettei ole kertonut rahoittajiaan, koska

tiedon pimentämisestä ei seurata mitään rangastusta.

Tästä alkoi vakava kalabailuki, kun media alkoi selvittää vaalirahojen lähteitä ja poliitikkojen ja elinkeinoelämän kytköksiä. Vaalirahasaattajia muutettiin, mutta lukuisat epäselvyydet jäivät suomalaisen politiikkaan pitkäaikaisen ja korruptiota haikahattavan jäljen.

Kohusta oli ennen hyötyä Timo Soinin johtamille perussuomalaisille.

PERUSSUOMALAISTEN EU-kritiikin Soini omistui kiteyttämään yhteen iskulauseeseen: ”Missä EU, siellä ongelma”.

Tapahdumat toimivat perussuomalaisen eduksi. Finanssikriisi levisi syksyllä 2009 roihahattain Eurooppaan, kun kävi ilmi, että kaulaa myöten velkaantunut Kreikka oli vuosien ajan väärissiteltyt taloustilastojaan.

Ensimmäinen Kreikan tukipaketti tuli Suomessa käsitteilyloppukeväästä 2010.

”Jo toisen kerran vähän ajan sisällä olemme joutumassa toisten tekemien sotkujen kärsijöiksi”, Jyrki Katainen sanoi typeryneelle eduskunnalle.

Timo Soini osasi kertoa sen tavallisuudelle kansalle paremmin.

”Minä konkreettisesti sen, että kuule, juuri sinä siellä maksat”, Soini kertoi kenttätyöstään ennen eduskuntavaaleja 2011.

Europarlamentissa kaksi vuotta ollut Soini oli vaaleissa jälleen ehdolla kotimaassa.

Vaalirahasto, Voikkaan ja muiden teollisuuspaikkakuntien ongelmat ja Euroopan taluskriisi olivat yhdessä täydellinen myrsky, joka synnytti perussuomalaisen jyrkyksi nimeytyä vaalivoiton.

Maaseudulla erittäin epäsuosittu jätteenkäsittelylaitos keskuksen nöyrytyksen. Puolue jäi oppositioon. Myöskään perussuomalaiset eivät lähteneet Jyrki Kataisen kuuden puolueen hallituksen, koska puolue ei hyväksynyt Portugalin tukipakettia.

PERUSSUOMALAISTEN nousulla oli omat suomalaiset taustatekijänsä, mutta sama populistipuo-lueiden nousu voimistui finanssikriisin jälkeen kaikkialla Euroopassa.

Finanssikriisi ei ole ollut ainoa syy, mutta se tarjosi hyvän kasvualustan.

Velkakriisi johti työttömyyteen ja koviin talouskuureihin ympäri Eurooppaa ja lisäsi ihmisten tyyntäytymistä vanhan kaartin päättäjiin ja Euroopan unioniin. Se ohensi myös tietoa kykyä Lähi-idästä ja Afrikasta suunnattavaa maahanmuuttoa kohtaan, mitä etenkin nationalistipuolueet ovat tehokkaasti käyttäneet hyväkseen.

Suomessa kävi klassisesti: perussuomalaiset menivät hallitukseen, kannatus romahti ja puolue hävisi.

Kotimaisella puoluekentällä näyttää siltä, että taas palataan kolmen suuren puolueen aikaan, mutta se voi olla vain väliaihe. Talouden nousu ei ole Euroopassa vähentänyt populistipuolueiden suosiota.

FINANSSIKRIISI alkoi siirtyä sivummalle vasta, kun Euroopan keskuspankki painoi korot alas ja aloitti elvytyksen.

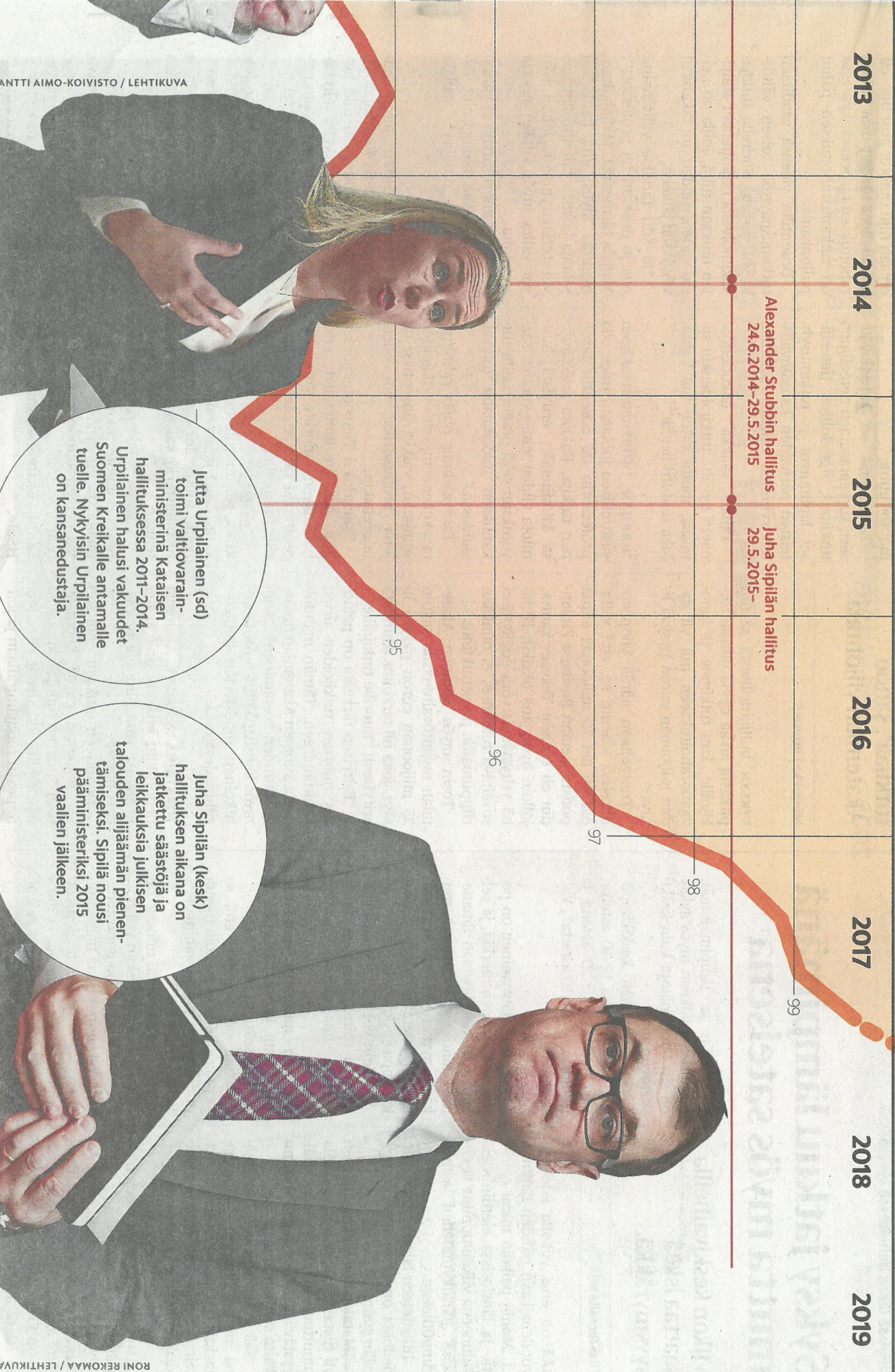
Syvällä käynyt Suomi nousi hitaasti. Vasta

tänä kesänä Suomen kokonais-tuotannon määrä on noussut tasolle, jolla se oli ennen kriisiä.

Finanssikriisi osoittautui myös poliittisesti paljon räjähdysherkemmäksi kuin tavanomaisen taantumana. Se ei ollut mitään yksittäisen häiriö ventialitysynnäs-sä, vaan syvällinen järjestelmätason ongelma. Se oli armoton pallasaassaan poliitikkojen, markkinoiden säätelijöiden ja EU:n avuttomuuden ja vaikutudet saada kriisi hallintaan.

Koonnut: TEIJA SUTINEN / HS
Grafiikka: MINTTU LINJALA / HS
Lähde: valtionuuvosto

ANTTI AIMO-KOIVISTO / LEHTIKUVA

RONI REKOMAA / LEHTIKUVA

Jutta Urpilainen (sd) toimi valtiovarainministerinä Kataisen hallituksessa 2011–2014. Urpilainen halusi vakuudet Suomen Kreikalle antamalla tuelle. Nykyisin Urpilainen on kansanedustaja.

Juha Sipilän (kesk) hallituksen aikana on jatkettu säästöjä ja leikkauksia julkisen talouden alijäämän pienentämiseksi. Sipilä nousi pääministeriksi 2015 vaalien jälkeen.

Alexander Stubb hallitus 24.6.2014–29.5.2015

Juha Sipilän hallitus 29.5.2015–